

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 marca 2016 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie o sygn. akt XVIII C 5711/15 oddalił powództwo Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł. przeciwko M. S. i D. S. o zapłatę (pkt 1) i zasądził od powoda solidarnie na rzecz pozwanych kwotę 1 476 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata K. R. z urzędu (pkt 2).

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego, z których najistotniejsze elementy przedstawiają się następująco:

Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w Ł., w którego skład zasobów wchodzi lokal mieszkalny nr (...) przy ul. (...) w Ł. wezwała pozwanych do zapłaty kwoty 6 637,90 zł z tytułu należności eksploatacyjnych za ten lokal wraz z odsetkami za opóźnienie w zapłacie. Pozwani posiadają spółdzielcze własnościowe prawo do tego lokalu z tytułu spadkobrania po członku powodowej spółdzielni, zmarłym dnia 24 lipca 2011 r. Przepis art. 4 ust. 1¹ ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (t.j. Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm.) statuuje obowiązek pozwanych pokrywania kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na ich lokale oraz eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie spółdzielni przez uiszczanie opłat na takich samych zasadach jak członkowie spółdzielni (z zastrzeżeniem dotyczącym kosztów związanych z działalnością społeczną, oświatową i kulturalną spółdzielni).

Powództwo o zapłatę zaległości z tego tytułu podlegało jednak oddaleniu w całości na podstawie art. 6 k.c. Strona powodowa nie wykazała bowiem zasadności swojego żądania, tak co do zasady (czyli, że pewne opłaty skalkulowane według określonego sposobu obciążają pozwanych w ogóle), jak i co do wysokości. Wedle Sądu Rejonowego wydruk z systemu księgowego powoda lub wezwanie do zapłaty nie stanowią dowodu w tym zakresie.

Apelację wprost od powyższego wyroku wniosła strona powodowa, zaskarżając go w całości. Rozstrzygnięciu Sądu Rejonowego skarżąca zarzuciła naruszenie:

1. art. 4 ust. 1¹ ustawy z dnia 15 grudnia 2000 o spółdzielniach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1222 ze zm.) poprzez przyjęcie, że pozwani nie są zobowiązani do ponoszenia kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w części przypadającej na ich lokal,
2. art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, że strona powodowa nie udowodniła wysokości roszczenia dochodzonego pozwem,
3. art. 5 k.c. poprzez jego zastosowanie, w sytuacji gdy dochodzenie przez stronę powodową roszczeń nie stanowi nadużycia prawa ani też nie jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

W konkluzji skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie roszczenia dochodzonego pozwem w niniejszej sprawie oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja jest zasadna i skutkowałą zmianą zaskarżonego rozstrzygnięcia, choć nie wszystkie podniesione w niej zarzuty okazały się trafne.

Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własny ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny, nadto ustalając, że zaległość pozwanych z tytułu opłat za przysługujące im spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) wynosi za okres od stycznia 2012 r. do lutego 2015 r. – 6 117,47 zł, a odsetki ustawowe za ten okres – 520,43 zł (raport obrotów i stanu kont lokalu – k. 14-18, wezwanie do zapłaty – k. 19).

Częściowo błędne ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego skutkowały niewłaściwymi wnioskami jurydycznymi, dlatego Sąd Okręgowy nie podziela oceny prawnej zaprezentowanej w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia. W pierwszej kolejności zgodzić należy się ze skarżącym, że powództwo zostało udowodnione co do zasady.

Obowiązek pozwanych uiszczania opłat eksploatacyjnych, jako osób, którym przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu w świetle art. 4 ust. 1¹ ustawy z 15 grudnia 2000 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 1222 j.t. ze zm.) o spółdzielniach mieszkaniowych nie budzi wątpliwości. Zgodnie z tym przepisem osoby niebędące członkami spółdzielni, którym przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu (ustalono, że takimi osobami są pozwani w tej sprawie) są obowiązane uczestniczyć w pokrywaniu kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na ich lokale oraz eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie spółdzielni przez uiszczanie opłat na takich samych zasadach, jak członkowie spółdzielni. Przepis art. 4 ust. 6² wskazanej ustawy precyzuje ponadto, że opłaty te wnosi się co miesiąc z góry do 10 dnia miesiąca. Wobec jasności wskazanej regulacji oraz okoliczności, że pozwani wskazanych opłat nie uiszczali - nie sposób podzielić stanowiska Sądu Rejonowego, że powodowa spółdzielnia nie wykazała zasadności swojego roszczenia. Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Nie obciąża zaś stron dowód z prawa, które stosuje sąd.

Trzeba ponadto zauważyć, że w procesie cywilnym ciężar dowodu istotnie stawia wymaganie dostarczenia sądowi dowodów potwierdzających podane fakty pod rygorem negatywnego rozstrzygnięcia. Regułę tę trzeba jednak odnosić także do strony zgłaszającej zarzuty. Występuje ona wtedy w roli czynnej – skoro powołuje się na fakty inne niż wskazywał powód, a z którymi ustawodawca wiąże korzystne dla niej skutki prawne, polegające na zniweczeniu żądania objętego powództwem. Strony powinny zatem roztrząsać fakty, natomiast nie jest istotą sporu recenzowanie i ocena skuteczności wniosków dowodowych sformułowanych przez przeciwnika procesowego. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z 15 marca 2012 r. (I CSK 345/11, LexisNexis nr (...)), do naruszenia art. 6 k.c. dochodzi wtedy, gdy sąd orzekający przypisuje obowiązek dowodowy innej stronie niż ta, która z określonego faktu wywodzi skutki prawne. Sąd Rejonowy oddalił powództwo jako nieudowodnione, mimo iż to pozwani – jako strona zaprzeczająca – winni przeprowadzić dowód przeciwny, a zatem wykazać fakty istotne dla rozstrzygnięcia i je udowodnić. W okolicznościach tej sprawy strona powodowa sprostала bowiem ciężarowi dowodu, który na niej spoczywał.

Należy tu poczynić uwagę, że zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów, jak też kwestia podołania przez stronę obowiązkowi dowodzenia nie mogą być skutecznie podniesione poprzez odwołanie do przepisu art. 6 k.c. Traktuje on o materialnoprawnym aspekcie rozkładu ciężaru dowodu (zob. m.in. wyroki SN z 5.11.2010 r., I CSK 23/2010, LexisNexis nr (...) i z 25.06.2010 r., I CSK 544/2009, LexisNexis nr (...)). Jednakże podniesione w apelacji wadliwości rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w tym zakresie były przedmiotem rozpoznania Sądu Okręgowego, który winien rozpoznać zarzut niezależnie od powołanych w nim przepisów prawa – choćby nawet formułował go profesjonalny pełnomocnik. Wobec uzasadnienia zgłoszonego zarzutu naruszenia art. 6 k.c. został on potraktowany jako odwołujący się do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej – w świetle całego zgromadzonego materiału dowodowego - oceny wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów. Zarzut ten należy uznać za trafny. Rację ma skarżący, że powództwo zostało udowodnione także co do wysokości. Przedstawiony przez stronę powodową raport obrotów i stanu kont lokat stanowi dokument prywatny, którego rzetelność, prawdziwość i kompletność nie budzą żadnych wątpliwości. Nie ma zatem powodów, dla których nie mógłby on stanowić pełnowartościowego materiału dowodowego. Zasadą jest równorzędność środków dowodowych. Nie można a priori twierdzić, że dowód z dokumentu prywatnego ma mniejszą moc dowodową niż dowód z dokumentu urzędowego. Ustalenia faktyczne można czynić na podstawie dowodów, które są nośnikami informacji o faktach istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, a ich wykorzystanie nie pozostawało w sprzeczności z przepisami prawa (zob. wyrok SN z 21.05.2010 r., II CSK 643/09, L.). Co do faktów przedstawionych w raporcie strona pozwana nie przeprowadziła dowodu przeciwnego, zaś jej twierdzenia ograniczyły się do głośłownej polemiki z przedstawionym dokumentem. Obrazuje on natomiast każdą wpłatę dokonaną przez pozwanych i okresy ich braku oraz kwoty zadłużenia. Szczegółowo pokazuje, kiedy, od jakiej kwoty, według jakiej stopy procentowej i w jakiej wysokości naliczono odsetki. W tej sprawie również

wezwanie do zapłaty ma charakter dokumentu prywatnego. Powód wykazał ponadto, że pozwani wezwanie to odebrali (potwierdzenia odbioru – k. 20 i 21). Nie ma zatem argumentów, aby i ten dowód deprecjonować.

Wskazane dokumenty mogą wobec tego stanowić podstawę niewadliwych ustaleń, które poczynił Sąd Okręgowy w tej sprawie. Sąd odwoławczy orzeka bowiem na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym (art. 382 k.p.c.). Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale w składzie siedmiu sędziów z 23 marca 1999 roku (III CZP 59/98, OSNC 1999 nr 7-8, poz. 124, str. 1, Biul. I.. Pr. 1999 nr 2, str. 4, MoP 1999 nr 5, str. 8, L.) ustalenia sądu pierwszej instancji nie są dla sądu odwoławczego wiążące. Obowiązek dokonywania ustaleń istnieje niezależnie od tego, czy wnoszący apelację podniósł zarzut dokonania wadliwych ustaleń faktycznych lub ich braku.

Zupełnie nietrafny był z kolei zarzut naruszenia art. 5 k.c. Powództwo podlegało oddaleniu jako nieudowodnione, a Sąd Rejonowy nie rozstrzygał na podstawie wskazanej normy. W toku postępowania w ogóle nie zgłaszano takiego zarzutu. Sąd I instancji nie mógł zatem naruszyć wskazanego przepisu.

Reasumując: zastosowanie przepisów prawa do ustalonego w tej sprawie stanu faktycznego pozwala stwierdzić, że w toku postępowania wykazano, że pozwani – zobowiązani na podstawie art. 4 ust. 1¹ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych do uiszczania opłat eksploatacyjnych są obciążeni zaległościami z tego tytułu w łącznej kwocie 6 786,73 zł. W toku postępowania nie podniesiono bowiem twierdzeń i zarzutów oraz nie przeprowadzono na nie dowodów, które roszczenie strony powodowej pozwoliłyby zakwestionować.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone rozstrzygnięcie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zakresie żądanym przez skarżącego: zasądzając solidarnie od pozwanych dochodzoną pozwem kwotę wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 24 czerwca 2015 r., tj. od dnia wniesienia pozwu. Sąd Okręgowy uwzględnił przy tym zmianę przepisu art. 481 k.c., dokonaną ustawą z dnia 9.10.2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1830), zgodnie z którą odsetki za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. mają zmienioną wysokość wynikającą z tej nowelizacji.

Nie budzi także wątpliwości, w świetle instytucji uregulowanej w art. 366 k.c. (solidarność dłużników), że powodowa spółdzielnia była uprawniona do wskazania w charakterze pozwanych wybranych przez siebie dłużników. Powyższa zmiana implikowała także modyfikację rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem I instancji. Orzeczono o nich zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Tytułem zwrotu kosztów należnych stronie powodowej zasądzono od pozwanych solidarnie kwotę 1 467 zł. Obejmuje ona wynagrodzenie radcy prawnego - 1 200 zł ustalone na podstawie § 6 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490 j.t.), opłatę od pełnomocnictwa - 17 zł i opłatę od pozwu - 250 zł.

Wysokość kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanym z urzędu przed Sądem I instancji - 1476 zł, w tym podatek w wysokości 23% ustalono zgodnie z § 19 w zw. z § 6 pkt 4 w zw. z § 2 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461 j.t.).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w odwołaniu do zasady odpowiedzialności za wynik procesu wyrażonej w art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Na koszty te złożyło się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika ustalone na podstawie § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804) – 1200 zł i opłata od apelacji – 250 zł.

Wysokość kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanym przez adwokata z urzędu w postępowaniu apelacyjnym ustalono na podstawie z § 4 ust. 1 i 3 w zw. z § 8 pkt 4 oraz § 16 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej

pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 r., poz. 1801) na kwotę 1476 zł, w tym podatek w wysokości 23%.